
Lạm Thoái Kinh Tế

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Nền kinh tế Hoa Kỳ đang đi vào giai đoạn khủng hoảng trầm trọng, có triển vọng không thua gì thời kỳ Depression thập niên 30's. Khởi đầu cho những khó khăn về kinh tế này là quả bóng địa ốc bị bể tan, dẫn dắt dây chuyền đến khủng hoảng về tín dụng. Khi tín dụng bị nghẹt cứng, ngân hàng không cho vay vì bị lỗ lỗ, các hoạt động thương mại không phát triển được vì thiếu tiền do người đi vay để làm ăn bị ngân hàng làm khó hay từ chối. Kinh tế như thế bị trì trệ, sẽ đưa đến chỗ sa thải nhân công và nạn thất nghiệp sẽ gia tăng. Người thất nghiệp nhiều sẽ không dám tiêu xài, kinh tế càng đi xuống hơn nữa. Vòng lẩn quẩn cứ thế tăng dần sẽ đưa đến tình trạng kinh tế đi vào suy thoái trầm trọng.

Tuy nhiên ngoài chuyện suy thoái này, một tình trạng khác cũng nguy hiểm không kém đi song hành làm cho kinh tế càng khó khăn hơn. Đó là nạn lạm phát! Thường khi kinh tế đi xuống, người tiêu thụ không dám tiêu xài, lạm phát không xảy ra. Nhưng lần này khác! Vì giá dầu tăng quá cao, ở mức hơn 90 Mỹ Kim một thùng dầu và có triển vọng còn tăng hơn nữa, làm giá xăng lên quá cao. Người dân lái xe đi làm phải chi tiêu quá nhiều vào tiền xăng. Các ngành vận tải, chuyên chở, chế biến, thực phẩm, các kỹ nghệ về plastic, hoá học, công ty điện, khí đốt dùng năng lượng nhiều... đều bị ảnh hưởng nặng vì giá dầu quá cao sẽ phải tăng giá. Khi giá cả gia tăng vùn vụt, nạn lạm phát xảy ra như trường hợp hiện nay, mức lạm phát đo lường bằng chỉ số CPI, consumer price index đã tăng lên khá nhiều so với những năm trước.

Tình trạng vừa suy thoái kinh tế vừa mắc vào lạm phát gia tăng này gọi là lạm thoái kinh tế (stagflation). Đây là tử ngữ gộp chung của stagnation tức trì trệ kinh tế, giai đoạn đầu của suy thoái, và inflation tức lạm phát. Lạm thoái kinh tế rất nguy hiểm vì những phương cách dùng để hồi phục kinh tế như cắt

giảm lãi suất để kích thích nền kinh tế chung sẽ không làm được. Lý do là cắt lãi suất sẽ làm tăng lạm phát! Lạm phát được định nghĩa như quá nhiều tiền tệ được lưu hành để chạy theo sản phẩm hay dịch vụ. Cắt lãi suất sẽ làm lượng tiền tệ tăng lên quá nhiều và mức lạm phát sẽ tăng theo. Như vậy Ngân Hàng Trung Ương Federal Reserve Bank là cơ quan có trách nhiệm điều hành kinh tế, không để cho suy thoái xảy đến, đồng thời canh chừng mức lạm phát, sẽ phải bó tay không nhúc nhích vì làm điều gì cũng bị kẹt! Giảm lãi suất sẽ sợ lạm phát, nhưng nếu không giảm, kinh tế sẽ càng lúc càng suy thoái hơn!

Tình trạng trên đe dưới búa này lần cuối cùng xảy ra là thời của tổng thống Carter. Lạm phát ở mức hàng 10%, trong khi kinh tế thụt lùi, suy thoái. Kết quả Carter mất chức khi ra tái tranh cử, thua về tay Reagan với chiêu bài: "4 năm trước so với nay, quý vị có khá hơn về kinh tế cá nhân không hay là đi xuống?" Dân chúng Mỹ ai cũng thấy mình nghèo đi nên dồn phiếu cho Reagan hô hào cắt thuế để kích thích kinh tế và trả tiền lại vào tay người dân.

Tình trạng hiện nay có thể cũng sẽ giống như thời Carter. Ngân Hàng Trung Ương đã cắt lãi suất ba lần trong mấy tháng nay, lần đầu giảm 0.5% cuối mùa hè vừa qua, hai lần sau mỗi lần giảm 0.25%. Tổng cộng đã giảm mức lãi suất từ 5.25% xuống 4.25%. Nhưng cắt giảm lãi suất như thế cũng chưa đủ vì cuộc khủng hoảng tín dụng quá trầm trọng và đã lan rộng ra cả toàn cầu. Nhiều phần để tránh suy thoái, Federal Reserve Bank với Bernanke làm chủ tịch sẽ phải cắt thêm vài lần nữa vào đầu năm 2008. Nhưng mức đo lường về lạm phát với chỉ số tiêu thụ consumer price index tháng vừa qua đã tăng lên quá mức làm Bernanke không dám cắt lãi suất nhiều và nhanh hơn. Đẳng khác, khi cắt giảm lãi suất, đồng đô la bị mất giá so với đồng euro của Âu Châu hay yen của Nhật và Bernanke lo ngại đồng đô la sẽ lâm vào tình trạng rơi tự do! Thực sự hiện nay đồng đô la đã xuống quá thấp, trong vòng hai ba năm nay, so

với tiền euro đã mất đi hàng nửa phần giá trị. Trước kia, một đô la ăn 1.3 euro, bây giờ chỉ còn 0.6 euro. Du khách đi Âu Châu chơi than trời như bông vì chỉ mua một chai nước lã cũng phải trả đến 5 hay 6 đô la! Trước kia tiền Mỹ có giá, đô la đi đâu cũng được trọng vọng, dân bản xứ vô vấp đòi lấy tiền đô la. Nay tiền Mỹ bị khinh khi, một du khách cho biết đi du lịch sang xứ Bồ Đào Nha là xứ Âu Châu nghèo, cho tiền ăn mày một đô la bị ăn mày chửi: "Cho tiền gì đô la, ai thèm lấy!"

Sợ dĩ cắt lãi suất sẽ làm tiền đô la mất giá trị vì các nhà đầu tư mua trái phiếu bonds của Hoa Kỳ sẽ ngại không mua nữa vì tiền lời thấp hơn so với trái phiếu của các xứ khác. Trên thị trường trao đổi tiền tệ, tình trạng này sẽ dẫn đến việc mọi người bán tổng bán tháo tiền đô la để đổi lấy tiền euro hay tiền yen. Như thế tiền đô la sẽ mất giá trên thị trường trao đổi tiền tệ và có mòi còn xuống thê thảm hơn. Một hậu quả khác của việc đô la mất giá là hầu hết các việc mua bán trên các thị trường quốc tế đều dùng đô la làm căn bản. Nhất là các xứ sản xuất dầu hòa như Saudi Arabia và các quốc gia vùng Vịnh bán dầu đều lấy đô la. Khi đô la mất giá, các xứ này để gỡ lại sẽ phải tìm cách cho tăng giá dầu hòa. Kết quả là vòng lẩn quẩn, đô la mất giá, dầu sẽ tăng hơn. Lạm phát vì thế sẽ tăng lên. Khi lạm phát đi kèm thêm với suy thoái thành lạm thoái kinh tế như hiện nay, tiền đô la càng bị coi rẻ, mất giá thê thảm. Và như thế giá dầu lại tăng nữa, rồi cứ như vậy thành vòng lẩn quẩn xấu!

Điều nguy hiểm là lạm thoái kinh tế tại Hoa Kỳ sẽ lan rộng ra cả toàn cầu. Vì dù cho Hoa Kỳ có đi xuống, xứ này vẫn là siêu cường quốc độc nhất và vẫn là chỗ cho cả toàn cầu tìm cách bán hàng hóa sang cho dân Mỹ xài. Thực sự kinh tế toàn cầu gần đây có phát triển mạnh là nhờ dân Mỹ tiêu xài quá mức, vay nợ đầm đìa để tiêu, mua hàng hóa khắp nơi. Kinh tế Trung Hoa, Ấn Độ, các xứ Đông Nam Á cũng như Mỹ Châu La Tinh có phát triển đều trông nhờ vào dân Mỹ rộng tay chi tiền mua sắm tưng tưng! Nhưng nhiều dấu hiệu cho thấy dân Mỹ đã

---

bắt đầu chùn tay, không tiêu xài nhiều như trước nữa. Vì giá nhà đi xuống, nhiều người mất nhà bị foreclose, vay nợ khó khăn, dân Mỹ sẽ thắt hầu bao trong những năm đến. Mức tiêu thụ của dân Mỹ chiếm đến 70% tổng sản lượng quốc gia nên khi không ai đi shopping mua đồ, kinh tế Hoa Kỳ sẽ lâm vào đại khủng hoảng ngay lập tức.

Phản ứng dây chuyền của việc dân Mỹ thắt túi tiền, không tiêu xài hoang phí sẽ làm kinh tế của các quốc gia phát triển nhờ xuất cảng sang Hoa Kỳ như Trung Hoa đi vào suy thoái ngay. Điều khác nữa là kinh tế Trung Hoa thực ra rất giả tạo, trông vậy nhưng không phải vậy. Một bản tường trình gần đây của cơ quan thẩm định về kinh tế thế giới đã cắt mức giàu có của kinh tế Trung Hoa xuống còn một nửa vì các dữ kiện kinh tế dùng khi trước đều sai lạc và nhiều phần bị cộng sản Trung Hoa giả mạo hay khai láo khoét để hù mọi người! Hiện nay cộng sản Trung Hoa đang cố giữ mức lèo bịp để cho qua kỳ Thế Vận Hội mùa hè 2008 tổ chức tại Bắc Kinh. Sau khi Thế Vận Hội chấm dứt, những che đậy hay lừa bịp này sẽ chấm dứt và lúc đó kinh tế Trung Hoa sẽ đi xuống gia tốc thê thảm ngay!

Như thế kinh tế Hoa Kỳ hiện nay đang đi vào mức lạm thoái stagflation. Nhiều phần năm 2008 sẽ đi vào khủng hoảng kinh tế trầm trọng. Sau mùa hè 2008, Trung Hoa cũng rơi vào suy thoái và dẫn dắt thêm các quốc gia Đông Nam Á, Đại Hàn và Nhật Bản cùng xuống dốc theo mình. Kinh tế toàn cầu như vậy sẽ lâm vào khủng hoảng khắp nơi. Vấn đề là mức độ của khủng hoảng này có ghê gớm như thời Depression hay không? Điều đó chỉ thời gian mới trả lời được!

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
<http://www.nguyendinhphung.com/>